

Právo hospodářské soutěže v EU

ochrana jednotného vnitřního trhu EU

ochrana národního trhu: vnitrostátní právo

ochrana **tržních subjektů**: soutěžitel, spotřebitel

metoda právní úpravy: přímá - **primární právo, nařízení**

Hospodářská soutěž - úvod

- nejde o harmonizaci vnitrostátního soutěžního práva – na úrovni EU je úprava samostatná
- ***hranice mezi unijním a národním právem:***
  - způsobilost ovlivnit obchod mezi členskými státy
  - narušení soutěže v unijním měřítku

Územní působnost (exteritorialita)

- ***princip následku uvnitř EU***, i když jednání mimo EU
- není rozhodné sídlo narušitelů
- není rozhodné místo původu negativního působení
- Woodpulp 1985
- exteritorialita v podání USA

1. Zákaz kartelových dohod

- čl. 101 (81) SFEU
- pojem – demonstrativní výčet
  - znaky: a) mohou ovlivnit obchod mezi čl. státy
  - + b) účelem (cílem) nebo důsledkem je narušení soutěže
- dohoda – jednání ve vzájemné shodě
- pravidlo ***de minimis***: do 5% podílu na trhu EU

Výjimky ze zákazu kartelových dohod

- čl. 101 (81) odst. 3 - důvody
- posuzují samy podniky individuálně
- blokové výjimky (nařízení Komise)
  - klasická struktura: klauzule bílé, černé, šedé
  - vertikální dohody (výhradní prodej aj.)
- dočasnost
- intrabrand competition –
- interbrand competition – **sem 17.2.2012**

Blokové výjimky

- **Nařízení 330/2010** – vertikální dohody (do 2022)
- **„vertikálními dohodami“** rozumí dohody, jež byly uzavřeny mezi dvěma nebo více podniky, z nichž každý pro účely dohody jedná na různé úrovni výrobního nebo distribučního řetězce, a které se týkají podmínek, za kterých mohou strany nakupovat, prodávat nebo dále prodávat určité zboží nebo služby
- použije se i na vertikální dohody týkající se nákupu, prodeje a dalšího prodeje nových motorových vozidel

- dodavatel je výrobce a distributor zboží, zatímco kupující je distributor (pro maloobchod), který není na úrovni výroby soutěžícím podnikem
- = různá úroveň obou = vertikální charakter dohody
- tržní podíl dodavatele nepřesahuje 30 % relevantního trhu, na kterém prodává smluvní zboží nebo služby, a tržní podíl kupujícího nepřesahuje 30 % relevantního trhu, na kterém nakupuje smluvní zboží nebo služby

- kupujícímu musí být zachována možnost stanovit cenu zboží
- teritoriální dělení trhů - lze pouze takto:
  - i) omezení aktivních prodejů na výhradním území nebo výhradní skupině zákazníků vyhrazené dodavateli nebo přidělené dodavatelem jinému kupujícímu tam, kde toto omezení **neomezuje prodeje uskutečňované zákazníky kupujícího (tj. maloobchod),**
  - ii) omezení prodejů konečným uživatelům ze strany **kupujícího, jenž působí na velkoobchodní úrovni,**
  - iii) omezení prodejů členy systému **selektivní distribuce** pro neschválené distributory na území, které je dodavatelem vyhrazeno pro provoz systému,

Vyloučená ustanovení dohody

- a) jakýkoli přímý nebo nepřímý zákaz soutěžit, jehož trvání je neomezené nebo je delší než pět let;
- b) jakýkoli přímý nebo nepřímý závazek zabraňující kupujícímu po uplynutí dohody vyrábět, nakupovat, prodávat nebo dále prodávat zboží nebo služby;
- c) jakýkoli přímý nebo nepřímý závazek ukládající členům systému selektivní distribuce neprodávat značky určitých soutěžících dodavatelů
- (řada výjimek)

Selektivní distribuce

- „systémem selektivní distribuce“ rozumí distribuční systém, ve kterém se dodavatel zavazuje přímo nebo nepřímo k prodeji smluvního zboží nebo služeb pouze distributorům vybraným na základě stanovených kritérií a ve kterém se tito distributoři zavazují, že nebudou prodávat toto zboží nebo tyto služby neschváleným distributorům na území, které je dodavatelem vyhrazeno pro provoz systému;

Kartelové dohody - důsledky

- absolutní neplatnost
- likvidace následků
- postih ze strany Komise nebo národního soutěžního úřadu
- pokuty do 10% ročního obrátu

2. Zákaz zneužívání dominantního postavení

- zakazuje se zneužívání, ne existence
  - 1. existence dominance (objektivní)
  - 2. zneužívání (subjektivní)
- dominantní postavení: **nezávislost**
  - na jiných soutěžitelích
  - na spotřebitelích
  - Ekonomická síla schopná narušit soutěž na rozhodném trhu a umožňující chovat se nezávisle ...

2. Zákaz zneužívání dominantního postavení

- Podmínky uplatnění čl. 102:
  - existence domin. postavení
  - zneužívání
  - možnost ovlivnění obchodu mezi čl. státy
  - dimenze: vnitřní trh nebo jeho „podstatná část“
- určení **rozhodného trhu**
  - **teritoriální** (podstatná část vnitřního trhu z ek. hlediska)
  - **komoditní** (zastupitelnost – banány)
- **postih**: stejně jako kartelové dohody

Formy zneužívání

- viz čl. 102 SFEU
- dále:
  - excesivně vysoké ceny
  - nepřiměřené ceny (i nízké)
  - výlučné dodávky
  - odmítnutí dodávky

3. Kontrola fúzí

- týká se „unijních“ fúzí, tj. daného minimálního rozsahu
- nařízení 139/04
- fúze:
  - potencionální dominantní postavení
  - zmenšení počtu soutěžitelů
- fúze **povoluje Komise**
- týká se i společností mimo EU?
- nedovolené fúze: postih

PRAVOMOCI KOMISE

- **zjišťovat skutkový stav**, provádět šetření
- bez souhlasu kontrolovaného (ČEZ)
- vynucovat si součinnost udělováním pořádkových pokut
- zveřejňovat výsledky šetření
- v případě **zjištění porušení** práva: pokuta
- lze žádat o **přezkoumání** Tribunál (může pokutu zrušit nebo snížit)

Státní podpory - pojem

- podpora poskytovaná v jakékoli formě
  - přímé
  - nepřímé
- státem nebo z veřejných prostředků (kraje)
- narušuje nebo může narušit soutěž zvýhodněním podniku nebo odvětví
- + ovlivňuje obchod mezi členskými státy
- je selektivní

Státní podpory - selektivnost

- **není** státní podporou v tomto smyslu:
  - podpora poskytovaná **všem** hospodářským subjektům („plošně“)
  - podpora poskytovaná ze **soukromých** prostředků (sponzorské dary)

Státní podpory - formy

- přímé (pozitivní) podpory: dotace, subvence, státní úvěry (bez protiplnění)
- nepřímé (= snížení nákladů – výdajů):
  - logistická nebo obchodní pomoc
  - zvýhodnění odbytu
  - daňové úlevy, prominutí platby
  - poskytnutí nebo výhodný pronájem budov státem apod.

Státní podpory – pojem - 2

- Tři zásady subvenčního práva EU:
- **1. předchozí souhlas** Komise
- **2. možnost napadnout** rozhodnutí Komise o povolení podpory
- **3. detaily** stanoví Komise (nařízení, sdělení)
- 4. neoprávněně poskytnutá podpora **se vrací**

Státní podpory – dovolenost - 1

- **čl. 107 SFEU (nemá přímý účinek)**
- *1. dovolené bez dalšího (automaticky)*
- *2. může povolit Komise*
- **1. dovolené bez dalšího:**
  - zvláštní podpory sociální povahy
  - přírodní pohromy
  - de minimis (200.000 EUR po 3 roky jednomu subjektu)

Státní podpory – dovolenost - 2

- **2. může povolit Komise (ale nemusí):**
  - *hospodářský rozvoj zaostalých oblastí*
  - významný projekt evropského zájmu
  - **vážná porucha v hospodářství členského státu**
  - rozvoj hospodářských činností nebo oblastí
  - kultura
  - další, které určí Rada
- **dočasná protikrizová opatření - liberalizace**

Státní podpory – zvláštní oblasti

- **zemědělská politika**
  - **dopravní politika (železniční doprava)**
- = liberálnější přístup – zvláštní úprava**

Státní podpory – krize

- zmírnění následků krize
  - podpory bankám, podpory podnikům
- **nařízení 800/2008 – blokové povolení podpor** (podpora malých a středních podniků, podpora zaměstnanosti)
- Dočasný komunitární rámec státních podpor (opatření zatím do konce r. 2010)
  - de minimis do 500.000 EUR na dva roky
  - státní záruky na půjčky
  - dotované půjčky
  - rizikový kapitál – pomoc do 2,5 mil. EUR na malý (střední) podnik

Státní podpory – řízení

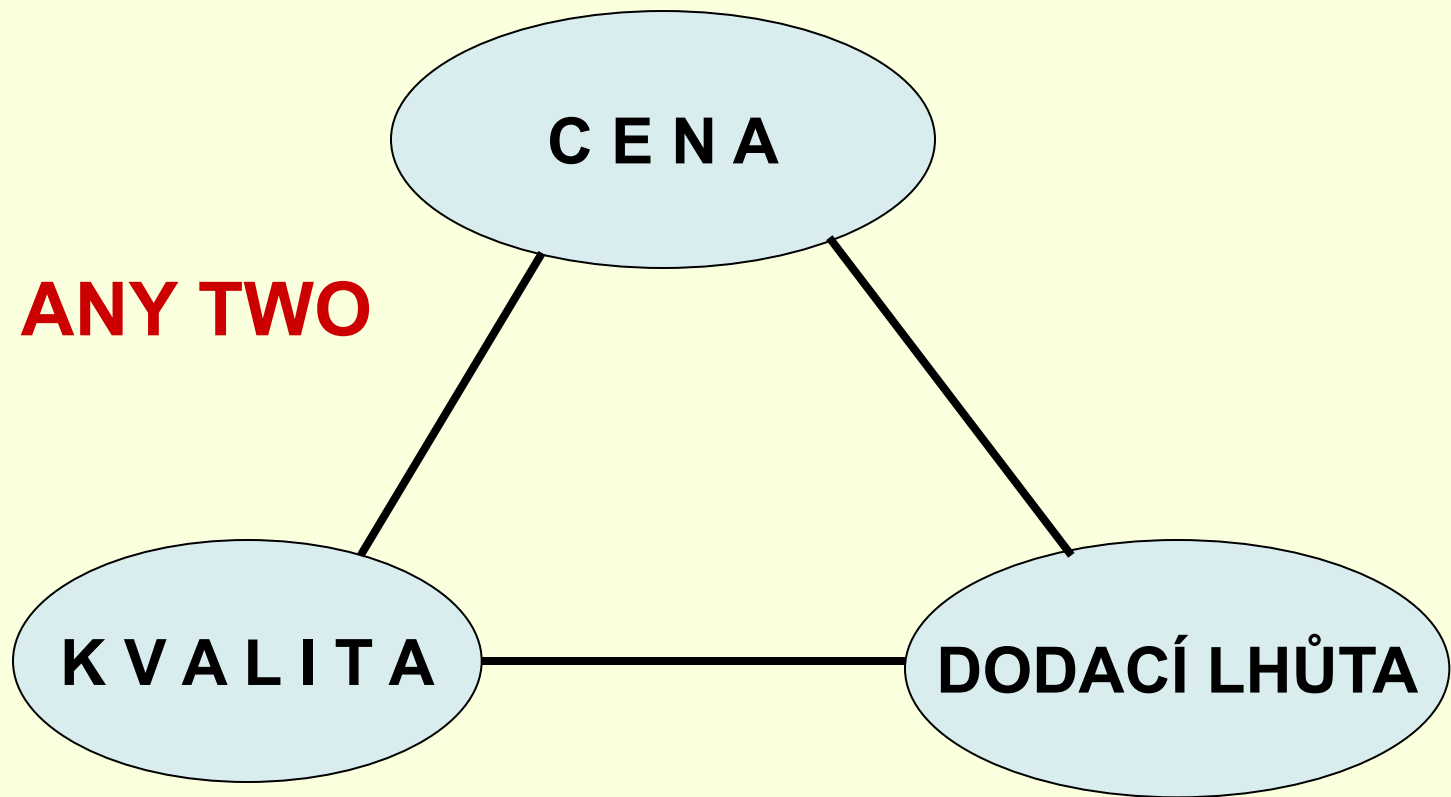
- žádost o souhlas Komise s poskytnutím podpory předem (kromě automaticky přípustných podpor a blokových výjimek)
- respektování rozhodnutí Komise
- jinak hrozí povinnost státu vymoci poskytnutou podporu zpět

Veřejné zakázky

- unijní úroveň (hodnotové vyjádření)
- vyhlášení v Úředním věstníku
- otevřenost všem v EHP
- objektivní výběr
- možnost soudního přezkoumání
- nevztahuje se na armádu

Veřejné zakázky

TAKE ANY TWO

Politiky EU - 1

1. Výlučná pravomoc EU

- a) měnová politika
- **b) politika hospodářské soutěže (vč. státních podpor a veřejných zakázek)**
- **c) obchodní politika (navenek)**

• 2. Nevýlučná pravomoc (koordinální politiky)

- **a) ochrana spotřebitele**
- b) sociální politika (pracovní právo, zaměstnanost)
- **c) daňová politika**
- d) průmyslová (podpora MSP, podpora výzkumu a vývoje)
- **e) policejní a justiční spolupráce**

Politiky EU - 2

- **3. Sektorové tradiční politiky v oblasti nevýlučné pravomoci (již od 1958)**
  - a) zemědělská politika
  - b) rybolovná politika (moře)
  - c) dopravní politika
- **4. "Územní" politiky**
  - a) regionální politika (soudržnost) ("evropské peníze")
  - ***b) zahraniční politika a obrana***
  - ***c) rozvojová spolupráce***